

Nr 553

Av fru Kristensson m. fl., *angående vattenvården i mälardom-
rådet.*

(Lika lydande med motion nr 449 i Första kammaren)

Sverige intager en ur vattentillgångssynpunkt gynnad ställning. Icke desto mindre är en framsynt vattenvårdspolitik nödvändig för att säkerställa den framtida vattentillgången och för att bibehålla vattenmiljön i ett så ursprungligt skick som möjligt. Samtidigt som tillgången på vatten är god är emellertid också vattenkonsumtionen stor och kommer att öka ytterligare; det totala vattenbehovet, som för närvarande uppgår till ca 5 miljarder m³ per år, beräknas 1980 ha ökat med 40 procent till ca 7 miljarder m³ per år. Grovt räknat har industrivattenförbrukningen fördubblats under den senaste tioårsperioden. Skadeverkningar i sjöar och vattendrag till följd av den stora vattenförbrukningen blir allt mer uppenbara. Särskilt inom tätbefolkade områden, där många intressen konkurrerar om vattentillgångarna, är redan i dag situationen på åtskilliga håll oroande. Kanske har just vårt lands rika tillgång på vatten lett till att vattnet som naturresurs utnyttjats hårt för omedelbara behov utan större tanke på framtiden.

Olika krav på nyttjande av vattentillgångarna står i motsatsställning till varandra. Mot den industriella vattenförbrukningen och utnyttjandet av sjöar och vattendrag som recipient för utsläpp från olika källor står behovet av färskvatten för hushållens konsumtion samt rekreativintressen. En vidgning av de förra nyttjandeyrådena kan inskränka möjligheterna att använda vatten och vattendrag för de senare. En noggrann avvägning är sålunda nödvändig mellan olika intressen. Tyvärr måste konstateras, att sådana avvägningar vanligen inte förekommer utan att den faktiska situationen snarare är resultatet av omständigheternas spel än av en medveten vattenpolitik. Det torde i detta sammanhang kunna fastslås, att de nuvarande vattenvårdsförbunden icke alltid har visat sig vara i stånd att fungera som en samordnande och avvägande myndighet i detta avseende. De förbund som nu finns i landet är frivilliga sammanslutningar mellan i huvudsak kommuner och industrier med uppgift att genom vattenundersökningar klarlägga föroreningsituationen, följa utvecklingen i berörda vattendrag samt lämna medlemmarna fortlöpande orientering om vattendragens tillstånd och aktuella vattenvårdsfrågor. För de uppgifter av vilka möjligheterna att styra vattenförsörjningssituationens utveckling är avhängiga, att påverka bebyg-

gelseutvecklingen och industrilokaliseringen, har vattenvårdsförbunden icke kompetens. Härtill kommer att lokala särintressen ytterligare kan inskränka möjligheterna att inom den för närvarande tillgängliga institutionella ramen föra en aktiv vattenvårdspolitik; i konkurrensen mellan olika kommuner att till sig lokalisera industrier kan vattenvårdsproblematiken uppfattas som något sekundärt, som måste ge vika för mer vitala intressen.

Av vad som ovan anförts framgår behovet av samordning och planering inom vattenvårdens område och av tillskapandet av en institutionell ram, inom vilken denna samordning kan äga rum. Inom mälarenregionen framstår behovet härvidlag särskilt starkt. Mälaren är Sveriges största dricksvattentäkt och ett viktigt rekreationsområde. Regionens behov av konsumtionsvatten uppgår visserligen endast till 6 procent av tillgänglig mängd, varför vattenförsörjningen ur kvantitativ synpunkt knappast kan bli något problem inom rimlig tid. En förutsättning härför är dock att Mälarens vattenkvalitet kan hållas på tillfredsställande nivå genom att utsläpp från starkt förorenande industrier och samhällen begränsas. En sedan flera år pågående undersökning av Mälarens vatten pekar härvidlag på en fortgående sutrofiering, d. v. s. en ökning av vattensystemets innehåll av näringsämnen och en därmed sammanhängande ökning av produktionen av organisk substans. Undersökningar av Granfjärden från mars 1958 kan nu jämföras med resultatet från samma fjärd åren 1966—1967. Genom Granfjärden passerar avloppsvattnet från befolkningcentra som Västerås, Eskilstuna, Köping och Arboga. 1958 låg halten fosfatfosfor på 20 mikrogram/liter. 1966—1967 hade halten stigit till i genomsnitt 40 mikrogram/liter, d. v. s. fördubblats. Galten i västra Mälaren är redan i dag starkt förorenad, och vattenkvaliteten där försämras kontinuerligt på grund av det vatten som via Arbogaån tillförs Galten från Väringen. Såvitt den pågående försämringen av Mälarens vatten får fortsätta, kan således mälarenregionen trots den relativt rika vattentillgången inom överskådlig framtid få allvarliga problem med sin vattenförsörjning. Det måste alltså konstateras föreligga ett akut behov av planerings- och samordningsåtgärder.

Det torde tveklöst kunna fastslås, att goda förutsättningar finns att framgångsrikt angripa denna problematik. Svårigheterna är snarare politiska än tekniska eller ekonomiska. För att dessa svårigheter inom överskådlig tid skall kunna överbryggas, bör härvidlag reglerande lagstiftningsåtgärder kunna bli aktuella. Rörande Mälaren och den därmed sammanhängande problematiken bör en samlad utredning komma till stånd för att lägga upp en plan rörande de åtgärder som bör vidtagas för att förhindra en fortsatt försämring av Mälarens vatten och för att åstadkomma en successiv rening av sjön.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning angående vattensituationen i Mälaren samt

att det uppdrages åt denna att framlägga förslag rörande
den framtida vattenvården inom detta område.

Stockholm den 25 januari 1968

Astrid Kristensson (h) *Bengt Bengtson (h)* *Filip W. Fridolfsson (h)*

i Solna

i Stockholm

Folke Björkman (h)

Alf Wennerfors (h)